

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

LVM/1620/08/2018

LVM:n Lausunto- ja ilmoittautumispyyntö - junapilotti ja rautateiden osto- ja velvoiteliikenne

Etelä-Savon maakuntaliitto kiittää mahdollisuudesta olla mukana kehittämässä rautateiden henkilöliikennettä.

Osto- ja velvoiteliikenteen kehittäminen

Tällä hetkellä rautateiden velvoiteliikennettä on Etelä-Savon alueella seuraavasti

Kuopio-Kouvola -välin markkinaehtoista liikennettä täydentävät lisävuorot:

- IC 700 Kuopio-Kouvola: 4:40-7:15 (Pieksämäki 5:30, Mikkeli 6:10, Mäntyharju 6:36)
- IC 701 Kouvola-Kuopio: 16:49-19:27 (Mäntyharju 17:26, Mikkeli 17:50, Pieksämäki 18:34)

IC 700 mahdollistaa saapumisen Helsinkiin ennen kello 9.00 Savon radan kunnista. Vaihto Kouvolaan IC 104.

Parikkala-Savonlinna kuusi päivittäistä vuoroa suuntaansa

- Parikkala-Savonlinna: 7:34-8:27, **10:36-11:29, 13:36-14:29, 16:36-17:29, 19:36-20:29 ja 21:43-22:36**
- Savonlinna-Parikkala: **5:30-6:23, 9:30-10:23, 12:30-13:23, 15:30-16:23, 18:30-19:23 ja 20:43-21:31**

Tummennetuilta vuoroilta on vaihtoyhteys Karjalan radan liikenteeseen, mikä mahdollistaa matkat Savonlinnan pääkaupunkiseudun välillä. Ensimmäinen yhteys Savonlinnasta Helsinkiin saapuu 9:30. Helsingistä Savonlinnaan iltayhteydet lähtevät 16:19 ja 18:29.

Joensuu-Pieksämäki kaksi päivittäistä vuoroa suuntaansa

- Joensuu-Pieksämäki 7:00-9:12 ja 15:50-18:02
- Pieksämäki-Joensuu 11:42-13:53 ja 19:38-21:49

Maakuntaliiton näkemyksen mukaan edellä esitetyt velvoiteliikennevuorot ovat minimitaso nykyisen markkinaehtoisen liikenteen täydentämiseksi alueemme saavutettavuuden turvaamiseksi raideliikenteellä. Vuorot tukevat alueemme elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja parantavat joukkoliikenteen palvelutasoa ja houkuttelevuutta.

Joukkoliikenteen houkuttelevuus ja palvelutaso ovat usean tekijän summa. Yksi tärkeimmistä tekijöistä on matkustusmukavuus ja liikennöintiin sopivan kaluston käyttö. Alueeltamme saamiemme tietojen mukaan Joensuu-Pieksämäki osuudella on tarvetta kehittää ja lisätä käytössä olevaa matkustuskapasiteettia. Saadun palautteen perusteella nykyiset vuorot ovat

ainakin osittain niin ruuhkautuneita, ettei kaikille matkustajille riitä istumapaikkoja. Esitämme, että ministeriö ottaa asian huomioon viimeistään seuraavassa osto- ja velvoiteliikenne sopimuksessa ja edellyttää liikennöitsijältä nykyistä paremman kaluston käyttöä.

Liikenteen, mukaan luettuna joukkoliikenteen, palvelutasolla on merkittävä rooli alueiden vetovoimassa ja kilpailukyvyssä. Joukkoliikenteen palvelutaso on muutakin kuin eri joukkoliikennemuotojen vuorotiheys. Muita tärkeitä tekijöitä ovat mm. matkustusmukavuus ja matka-ajan hyödynnettävyys sekä jatkoyhteydet. Käsityksemme mukaan junavuorot tarjoavat paremmat mahdollisuudet käyttää matka-aika työskentelyyn kuin muut joukkoliikennemuodot. Tämän vuoksi myös joukkoliikenteen palvelutason suunnittelu on kytkettävä saumattomaksi osaksi alueen ja sen elinkeinoelämän kehittämistä. Suomen aluerakennetta on kehitettävä monikeskuisena ja verkottuvana sekä hyviin liikenneyhteyksiin perustuvana kokonaisuutena.

Etelä-Savon maakuntaliiton näkemyksen mukaan maakunnan kaupunkien ja pääkaupunkiseudun välillä tulee olla raiteilla vuorot, jotka mahdollistavat päivittäiset työasiamatkat. Tällä hetkellä tämä tavoite toteutuu velvoiteliikenteen vuorojen ansiosta maakunnasta pääkaupunkiseudulle ja takaisin. Palvelutaso puutteena on ollut aikaisen aamuyhteyden puuttuminen pääkaupunkiseudulta maakuntaan.

Tilanteeseen on tulossa parannus Savon radan osalta 9.12.2018 alkaen, kun VR käynnistää uuden aikaisemman aamuvuoron liikennöinnin välillä Helsinki-Kuopio, mikä osaltaan parantaa raideliikenteen palvelutasoa alueellamme. Kyseinen vuoro liikennöi tosin vain maanantai-torstai ja lauantaisin, joten perjantain osalta jää vielä palvelutasoon aukko työmatkaliikenteen osalta. Uusi vuoro ei myöskään paranna Savonlinnan tilannetta

Edellä mainittuun Helsinki-Kuopio aamuvuoroon kytkeytyen esitämme aamuvuoron lisäämistä myös Jyväskylä-Pieksämäki välille siten, että vuorolta on vaihtoyhteys Kuopio-Helsinki aamujunaan.

Näkemykset / ehdotus maakunnan pilottihankkeesta

Etelä-Savossa on tehty ja on parhaillaan käynnissä kokeiluja, joilla pyritään edistämään liikennepalveluiden ja joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja käytettävyyttä. Kokeilujen lähtökohdaksi on olleet alueelliset liikkumistarpeet ja huoli nykymuotoisen joukkoliikenteen toimivuudesta maakunnassa. Kokeiluissa on kehitetty mm. uusia palveluita työmatkaliikenteeseen. Maakunta on myös mukana SITRAn rahoittamassa kokeilussa, jossa tavoitteena avata julkisesti tuettuja SOTE-kuljetuksia itse maksavien asiakkaiden käyttöön.

Vaikka edellä mainitut kokeilut eivät ole kytkeytyneet raideliikenteeseen ja eikä maakunnassa ole tunnustettu tarvetta uusille junavuoroille, on Etelä-Savossa tarvetta kehittää raideliikenteeseen kytkeytyviä matkaketjuja ja maakunnassa on valmiutta lähteä viemään asiaa eteenpäin. Esimerkiksi Mikkeliin ja Savonlinnaan liittyneiden kuntien kuntakeskusten yhteydet rautatieasemalle olisivat mielenkiintoinen kehittämiskohde. Tätä tarvetta korostaa erityisesti Haukivuoren tilanne.

Haukivuori sijaitsee Savon radan varrella noin 40 kilometrin etäisyydellä Mikkelistä sekä Pieksämäestä. Savon radan junavuorojen pysähtyminen loppui Haukivuorella vuonna 2014. Tämän jälkeen Mikkelin kaupunki ja Pohjois-Savon ELY keskus ovat pyrkineet kehittämään toimivia yhteyksiä Haukivuorelta Mikkeliin ja Pieksämäelle. Haasteena on ollut näiden yhteyksien yhteensovittaminen raideliikenteen kanssa toimivien matkaketjujen aikaansaamiseksi.

On todettava, että raideliikenteen matkaketjujen kehittämisessä haasteena on tiedon puute markkinapotentiaalista. Maakunnan liitolla ei ole käytettävissään tietoa raideliikenteen matkustajamääristä asemakohtaisesti tai saati vuorokohtaisesti. Tiedon puute hankaloittaa uusien palveluiden kehittämistä ja varsinkin liikennöitsijöiden mukaan houkuttelemista, koska ei ole tietoa potentiaalisista asiakasmääristä.

Etelä-Savossa raideliikenteen ensisijainen rooli alueellisessa liikkumisessa on turvata alueemme saavutettavuus valtakunnallisesti ja toimivuus kaupunkikeskusten välisessä liikenteessä. Tällä hetkellä Savon radan henkilöliikenne palvelee aikataulullisesti huonosti

maakunnan taajamien välistä työssäkäyntiliikennettä, koska aikataulurakenne on, aivan oikeutetusti, tehty valtakunnallisen liikenteen tarpeista lähtien. Vaikka lähtökohtaisesti olemme kiinnostuneita kehittämään raideliikennettä myös alueellisen pendelöinti liikenteen tarpeisiin, on suunnittelun lähtökohtana muistettava raideliikenteen ensisijainen rooli valtakunnallisessa liikennejärjestelmässä. Samalla korostuu Etelä-Savon erityispiirteiden nykyistä parempi tunnistaminen ja tunnustaminen kestäviä joukko- ja henkilöliikennepalveluja kehitettäessä.

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITTO

Pentti Mäkinen
Maakuntajohtaja

Marko Tantt
Kehittämispäällikkö

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu maakuntaliiton asianhallintajärjestelmässä.